

v evropské politice (29. 1. – 4. 2. 2018)

Událost týdne:

30. ledna podpořily stovky lidí demonstrací v Barceloně znovuzvolení katalánského premiéra Carlese Puigdemonta do úřadu. Plánované jednání katalánského parlamentu s volbou premiéra však bylo na poslední chvíli odloženo jeho předsedou Rogerem Torrentem na základě rozhodnutí Ústavního soudu. Uvedení Puigdemonta do úřadu by pravděpodobně neuznala španělská vláda. Puigdemont stále zůstává v Bruselu a na základě soudního rozhodnutí může post přijmout pouze osobně. Na odložené volby reagoval se slovy, že „je po všem“ a jeho šance na znovuzvolení velmi zeslábla. Odklad zároveň vyvolal rozkol mezi separatistickými stranami. Následující den informovala španělská média, že Puigdemont a separatističtí politici na útěku by mohli dočasně přijít v březnu o svůj poslanecký mandát na základě obvinění ze vzpoury.

29. ledna bylo členy EU rozhodnuto, že Velká Británie po odchodu z EU v březnu 2019 může zůstat v přechodném období do konce roku 2020. V tomto režimu by pro ni platilo unijní právo, včetně jurisdikce evropského soudu, avšak neměla by již svá zastoupení v institucích a rozhodovacích procesech. Zároveň by nadále platil princip nedělitelnosti čtyř svobod a jednotný trh. Britská premiérka Theresa Mayová tento krok uvítala, přesto dle jejího mluvčího se stále EU a Británie neshodují v několika bodech chystané dohody. Vyjednávač za EU Michel Barnier dodal, že nyní je důležité dohodnout podmínky rozluky a ujasnit podobu budoucích obchodních vztahů

30. ledna řekl maďarský premiér Viktor Orbán při setkání se svým rakouským protějškem Sebastianem Kurzem, že migrace je největší hrozbou pro budoucnost Evropy. Zároveň vyzval k zachování Schengenu pro ochranu vnější hranice a k ochraně křesťanské kultury. Mimo jiné upozornil na to, že v Maďarsku nejsou díky radikální ochraně hranice žádní ilegální migranti. Kurz uvedl, že Rakousko chce být mostem mezi visegrádskou skupinou a zbytkem EU a také podpořil silnou ochranu Schengenského hranice.

30. ledna se shodla německá konzervativní unie CDU/CSU se sociálními demokraty (SPD) na možnosti slučování rodin běženců s doplňkovou ochranou od 1. srpna tohoto roku. Byl tak vyřešen jeden z hlavních rozporů v rámci koaličních rozhovorů. Slučování bylo přerušeno v roce 2016 z důvodu vysokého počtu migrantů. O novém řešení definitivně rozhodne parlament. Počet příchozích rodinných příslušníků bude omezen na 1000 měsíčně.

1. února schválil polský senát zákon, který umožňuje až tříletým odnětím svobody potrestat připisování odpovědnosti za holokaust Polákům a používání pojmu „polské vyhlazovací či koncentrační tábory“. Podle náměstka ministra spravedlnosti Patryka Jakiho musí být konečně zastaveno „urážení Polska“. Norma nyní směřuje k podpisu k prezidentovi Andrzejovi Dudovi a již vyvolala kritiku řady zemí. Za nepřijatelný ho označil ukrajinský prezident Petro Porošenko, jelikož vyvolává jednostrannou interpretaci dějin a označuje Ukrajince za kolaboranty s nacisty. Izraelští politici vyzvali k odvolání své velvyslankyně v Polsku a přijali návrh zákona o stíhání těch, kteří zpochybní vinu pomahačů nacistů. Následně se za polský zákon postavil předseda polské vládní strany Právo a spravedlnosti (PiS) Jaroslaw Kaczyński a vyzval prezidenta Andrzeje Dudu, aby akt podepsal. Podle Kaczyńského bylo do dnešní doby Polsko zbavováno důstojnosti a viněno z nacistických zločinů, které nespáchalo.

4. února demonstrovalo až 140 tisíc lidí v Aténách proti plánované dohodě o změně názvu sousedního státu Makedonie. Kompromisní název by měl podle vlád znít Republika Nová Makedonie. Podle demonstrantů především z řad nacionalistů a neonacistů je však název Makedonie zásahem do řeckého dědictví. Oznamovaná změna by podle diplomatů nakonec mohla vést k urovnání několikaletého sporu mezi zeměmi.

Telegraficky:

- Dne 2. února se v Budapešti sešlo osm ministrů visegrádské skupiny a východoevropských zemí s eurokomisařem pro rozpočet Güntherem Oettingerem a shodli se na podpoře zvýšení příspěvků členských zemí do rozpočtu EU.

